

byggaren

BYGGAREN PROVAR
Bosch fogpistol
GCG 18V-600 Professional
sidan 19

Jerker Söderlind,
en av Sveriges främsta arkitekter

Han vill ge villastaden en ny chans

sidan 8

Nyheter från Festools i stuttgart
- Byggaren var på plats sidan 4-7

SYNA VÅRA ESS I ROCKÄRMEN

100PROCENTPROFFS.SE/ESS

Innehåll

- 4 Nyheter från Festool**
- 8 Jerker Söderlind**, arkitekt och tekniker om trädgårdsstaden.
- 12 Riv upp regleringarna** – gör det lättare förvärva mark. Simon Westberg tog reda på vad saker och ting verkligen kostade.
- 16 Krönika Krister Lumme**
Stärk privata äganderätten i Sverige. Starta en ny egnahemsrörelse.
- 16 Tidningen Byggaren frågar**
– Vad tycker du om en ny egnahemsrörelse?
- 17 Många nya jobb** under många år. Torgil Premberg tror på goda tider för byggare med en ny egnahemsrörelse.
- 18 Lars Cyrus**, tidningen Byggarens ansvarige utgivare, berättar.
- 19 Byggaren provar** Bosch fogpistol GCG 18V-600 Professional.
- 22 Sten Folkessons krönika:** Visa omsorg om din kund.
- 24 Christer Anderssons** kör Nissan e-NV200 utan räckviddsångest.
- 27 Stort&Smått**

Redaktörens rader

Under min uppväxt var jag ofta på besök hos min morfar och mormor. Min morfar var mycket härdig. Han var ett av åtta syskon som växte upp i Gamla Stan. Född 1892. Huset, norr om huvudstaden, byggde han själv på 30-talet. I närheten bodde två av hans bröder.

Min morfar var del i egnahemsrörelsen. Ett Sverige var under uppbyggnad. Att ha eget hus var då en möjlighet för närmast den som önskade.

Idag är det annorlunda. Huvuddelen av det nya boendet utgörs av flerfamiljshus. I Stockholms innerstad ägs många av husen numera av de boende själva. Bostadsrätter med priser på närmare 90 000 kronor kvadratmetern. Hyresrätten är på många vis ett fördelaktigt boende. Att vara hyresgäst innebär att värden har en rad åtaganden. Ungefär som när vi tar in på hotell. Det är ju inte den som hyr som ska reparera om något ska förbättras.

Förklaringen till att egnahemsrörelsen fick ett så starkt uppsving var enkel. Att bygga hus var långt billigare än allt annat. Sverige växte och landet gjorde det på ett ekonomiskt sätt.

Dithän måste vi igen. Landet växer, vår befolkning ökar. Nu gäller det att tänka ekonomiskt. Ett sätt är att en ny, stark egnahemsrörelse tar form i vårt land. Om vi ska ha råd med allt vi önskar oss.

Staffan Ringskog
Redaktör

byggaren nummer 5-2019
www.byggaren.se

Ansvarig utgivare
Lars Cyrus
08-514 934 20,
jaff@vtf.se

Redaktör
Staffan Ringskog
08 541934 11, 0725 556801
stockholmeast@gmail.com

Annonser
Ing-Marie Danielsson
0702-73 42 84
ingmari.danielsson
@telia.com

Förlag
Tidningen Byggaren
Förlags AB

Postadress
Box 2082, 169 02 Solna

Form
Ingela Hallonquist 070-732 50 20

Prenumeration och adressändring
08-514 934 00

Prenumerationspris
400 kr inkl. moms för ett år
(åtta nummer)

Tryck, repro och annonsproduktion
Pipeline Nordic AB

Medarbetare i detta nummer
Christer Andersson
Krister Lumme

Krönikör
Sten Folkesson

Rapport från Stuttgart

Festool i teknikens framkant

En pressresa på tre dagar i ett mycket varmt Tyskland.

De tre företagen Festool, Bott och Tanus visade en rad nyheter, alla ett led i deras gemensamma mål – att förenkla arbetsdagen för hantverkarna och måna om säkerhet och hälsa.

Journalister och influencers från Europa och även Ryssland var där. Totalt var ett 60-tal inbjudna för att ta del av Festools nyheter – och inte bara Festools skulle det så småningom visa sig. Eventet gick under namnet Sustainia, namnet gav ju onekligen en fingervisning om att fler företag än Festool var delaktiga. Med var företaget Bott, tillverkare av inredningar för skåp och transportbilar, samt Tanos, tillverkare av det på marknaden välkända modullåd-systemet Sustainers för förvaring av både elhandverktyg och kringutrustning.

Systainer är ju ett träffande namn då lådorna ingår i ett system och är möjliga att koppla ihop för transport och hantering. Har som mest sett en hantverkare på Sveavägen i Stockholm på väg till sin transportbil med en stapel av lådor på drygt två meters höjd, allt sammanfogat och ställt på en av de i systemet ingående vagnarna, vilket onekligen underlättar förflyttning och transport av elhandverktyg och tillbehör. Populära förvaringslådor med andra ord.

Första kvällen bjöds det på middag och tillfälle att träffa olika företrädare för Festool. Det framgick klart att Festool är ett familjeföretag, trots flera tusen anställda. Flera företrädare från familjen närvarade och visade påtagligt intresse både för oss journalister, och för Festool.

Dag 2 inleddes med att vi alla ”bussades”

till Mercedes Benz museum i Stuttgart,

Men inte för att titta på Mercedesbilar och deras historia, utan för att få ta del av de tre samarbetande företagens produkter. Festool, Bott och Tanus, som tillsammans hyrt stora delar av bottenplanen på museet.

På plats att inleda presskonferensen och visningen av nyheter var de tre företagens respektive vd:ar, från Bott – bilinredningar, Festool – elhandverktyg, samt Tanos, tillverkare av Sustainersystemet som bland annat används av Festool. Hela eventet hade döpts till ”SYSTAINIA”.

Gemensamt mål de tre företagen är att förenkla arbetsdagen för hantverkarna och samtidigt måna om säkerhet och hälsa. Det

lyckas man med genom att använda teknologi och mobilitet på ett smart sätt.

Säkerhet är en viktig aspekt när till exempel elverktyg ska stuvras för transport i bilen, och vidare till arbetsplatsen och genom att måna om säkerheten går det samtidigt att göra stora tidsvinster.

En dåligt organiserad hantverkare kan förlora upp till 5 000:- kronor (cirka 500 euro) om dagen på grund av just tidsförbrukter. Bara i Tyskland inträffar 2,6 miljoner incidenter om året i trafiken. Att verktygen transporteras säkert är av stor vikt då de ofta väger mycket, och kan förvandlas till farliga projektiler vid en trafikolycka.

Företaget Tanos som säljer Sustainersys-

Många besökare samlades kring demonstrationerna av nya verktyg. Här en diamantkap. Systainerlådor syns till höger i bilden.

Mattias Petrén marknadskoordinator, bjuder in till visning.

temet och har så gjort i 26 år, har som sin slogan "alles dabei, alles im griff", (Allt ska med – och vara lätt att nå!) Under de 26 åren har man utvecklat Systainerlådan till ett mångsidigt system av förvaringslådor som finns i många olika storlekar och med många olika tillbehör. Ofta skraddarsydda för ett visst ändamål.

Den senaste uppgraderingen kallas för Systainer 3, och ses av företaget inte bara som en förvaring utan en tidskapsel som hjälper företagaren att spara dyrbar tid. Det avslöjades att Festool steg för steg med början 2020 kommer använda Systainersystemet för alla sina produkter. En kul detalj är att man nu kan få sitt namn eller företagets namn inpräntat på sina Systainerlådor, (Se bild nedan)

Bott visade en närmast maximalt utrustad Van, med sinnrik inredning och röststyrning för många funktioner. Till exempel för att tända belysningen, hitta speciella verktyg eller skruvar, genom att illuminera – tända upp de lådor där det du

Går att få sitt namn på.

letar efter finns. Bilen i fråga var utrustad med fyrhjulsdraft, med utsvängbar kran, max lyft 500 kilo, arbetsbänkar, elverk som kan lysa upp ett mindre samhälle, samt blåbandsstyrning. Under förutsättning att man inte är i radioskugga kan hantverkaren eller reparatören få hjälp via mobilen av en specialist, hjälpen går givetvis också att ladda ner i där för avsedda glasögon.

Hela fordonet är uppkopplat, liksom montören som kan använda headset med mikrofon och kamera för vägledning av expert. Mycket av systemet är utvecklat i Sverige, med svenska produkter. Inbyggd kompressor och generator som kan ge upp till 200 kilowatt. Visningsbilen hade

en generator på 15 kilowatt, mycket snyggt monterad under fordonet.

Visningsfordonet var ett sätt att visa vad som kommer att bli möjligt inom en snar framtid. Inom tillverkningsindustrin, till exempelvis montering, reparationer och vid lagerplock, arbetar man sedan en tid tillbaka med glasögon dit information, manualer och instruktioner till exempel om vad som ska hämtas till en viss order.

Genom att använda dessa glasögon kan en verkstad få guidning och hjälp av servicepersonal som kanske befinner sig 500 km därifrån. Glasögonen är utrustade med en inbyggd kamera som kan sända direkt med video i 1080p via i-i och 4G.

Vanen beräknas lanseras tidigast 2020,

Provning av smarta glasögon

Arnulf Wibbler, (t v) från Wibbler Bygg och Patrik Hansson från Kreativa snickare tittar och känner på nya maskinmodeller.

Festool satsar stort på service. 155 medarbetare arbetar endast med det.

och med början i Tyskland. Vad priset blir för en sådant lyxutrustat arbetsredskap återstår att se

En personlig betraktelse är att Vanen kan komma till sin rätt vid reparationer där tid är lika med stora pengar, till exempel vid elavbrott för livsviktig industri. Då är kostnadsbilderna inte avgörande, utan det gäller att få fart på grejerna så snabbt som möjligt.

Bredvid denna Van stod ett antal ”vanligt” inredningsutrustade arbetsfordon, men där var publikintresset inte lika stort,

Festool berättade vidare att man köpt inte bara ett företag utan två, och bägge amerikanska. SawStop och Shaper!

SawStop kommer att fungera som ett fristående dotterbolag till Festool. Företaget har utvecklat ett ”fingersparande” stopp för bordscirkelsågar. Ja du läste rätt, bara i Tyskland rapporteras 4 000 cirkelsågsrelaterade olyckor, där den drabbade har fått uppsöka sjukhus akut. Alla har förhoppningsvis inte blivit av med ett eller flera fingrar, men statistiken visar allvaret bakom olyckor med cirkelsågar. I Sverige är motsvarande siffra 700, (men här är det lite oklart om det gäller alla typer av sågolyckor).

I USA där företaget verkat sedan 2004 säger man sig ha räddat över 6 000 fingrar.

Tekniken bygger på att en patron med hjälp av en fjäder trycker in ett aluminiumblock i sågklingan om den kommer i kontakt med mänsklig hud under arbetet, Inom 5 millisekunder stannar sågklingan och försvinner ur riskområdet ner i maskinbordet.

Det hela fungerar så att man leder en svag lågvoltström, (impuls) genom sågklingan som genast känner av om den kommer i kontakt med organisk vävnad. Tester och visningar görs med varm korv, där man möjligen kan se att sågbladet nudat skinnet på korven utan att åsamka allvarlig skada. Elektroniken i SawStopstyrningen övervakar konstant driftstatusen för hela systemet.

Via en indikering ser man snabbt sågens aktuella driftstatus. Om den gröna ledlampan lyser är SawStopteknik klar för användning. Ett ytterst litet märke kunde anas på korven som var testobjekt. När skyddet är utlöst måste sågklinga och patronen bytas, en affär på ca 2 000 väl använda kronor. Produkten kommer att finnas på den svenska marknaden en bit in på 2020. Om man har handskar på sig när man jobbar går sågen igenom handsken, men stoppar då den kommer i kontakt med finger eller hand.

Var rädd om alla dina fingrar!

Läs mer om SawStop-tekniken på www.festool.se/kampanjer/microsites/sawstop#SåhärFunkardet

Det andra företaget Shaper är ett litet företag som drivs av några unga killar som på kort tid utvecklat en CNC-styrd överhandsfräs. Genial i sin enkelhet. Fräsen får vägledning genom att en eller flera tejp med bilder liknande Dominobrickor fästs på det föremål som ska bearbetas. Det är en fantastisk liten maskin med stora möjligheter att skapa nästan vad som helst.

Undertecknad fick tillfälle att fräsa ur ett stycke enligt ritning. Det gav mersmak! Lätthanterad och lätt att programmera och roligt att arbeta med. I USA där maskinen sålts ett tag har den blivit otroligt populär.

På nätet kan man se vad som kan tillverkas med denna mångsidiga överhandsfräs. Maskinen är tänkt att kosta runt 30 000 kronor i Sverige när den väl lanseras. Utvalda kunder kommer att få förtur för att prova på underverket. De byggare som var med på resan, visade stort intresse för Shaper. Den ska utrustas med Festools motorer, och konverteras till 220 volt innan säljstart.

Redan idag går det iväg 600 pallar med elhandverktyg från Festool om dagen. Många av kunderna är professionella montörer och hantverkare, men även många privatpersoner har fastnat för Festools maskiner.

Festool är mända om sina kunder. Därför är service en mycket viktig punkt på Festools agenda. De har vad de kallar för Garanti med ”all inclusive”.

Elhandverkyget, som behöver åtgärdas skickas till återförsäljaren som ser till att det skickas till reparation eller i värsta fall utbyte. Festool är inte billigast på marknaden men gör elhandverktyg som är mycket

Den nya överhandsfräsen Shaper, närmast att liknas vid en CNS-styrd fräsmaskin som gör svåra jobb riktigt roliga.

omtyckta. Man har valt att sälja genom exklusiva, noga utvalda återförsäljare. Eller som de säger själva: En stark marknad behöver starka varumärken, och riktigt begejrad kan du aldrig bli om du inte är 100 procent övertygad om elhandverktygens förträfflighet, det går helt enkelt inte på något annat sätt!

På Festools huvudkontor i Wendlingen finns logistik, försäljning, service med mera och lagret är helautomatiskt. Ingen tillverkning sker här utan den görs på andra platser i Tyskland.

Man testar ingående alla delar noga innan montering, som till stor del är automatiserad, vilket även testningen av färdiga maskiner är.

Festool har tagit fram appar där kunderna kan registrera sitt verktyg och även se vilka maskiner som man redan har registrerat samt status på batterier via blå-

tand. Här finns även möjlighet att beställa tillbehör och förbrukningsmaterial.

Att man satsar mycket på service visar det faktum att man har 155 medarbetare som arbetar endast med det. Av 180 000 reparationer om året görs de flesta inom 24 timmar och maximalt tar en reparation 48 timmar.

Hela servicekedjan är kundorienterad, varje land har en "het linje" där möjlighet ges att fråga om just sin maskin. Alla kunder får 3-års garanti under förutsättning att de har registrerat sina verktyg inom 30 dagar från köp.

För den som så vill har man tagit fram en app som, visar din Festooldammsugares sugkraft genom att via appen visa kvarvarande ström i batteriet. Via appen kan man beställa service och reparation och få vägledning om vilket eventuellt fel det kan vara.

Festool satsar även mycket på produktutveckling. Ett exempel är att övergången till borstlösa elhandverktyg har ökat verkningsgraden från 50–60 procent till 70–85 procent, vilket både ger mindre serviekostnader och mindre värmeutveckling.

Man har 20 anställda ingenjörer som endast utvecklar dammsugare. Alla delar måste testas mycket noga

Idag har alla dammsugare blåtandskoppling som talar om för dig om du får stopp i slangen eller dammsugaren via en akustisk signal till din mobil.

I kommande nummer av Byggaren ska vi ha tema dammsugare så vi återkommer i ämnet.

Sammanfattningsvis är Festools verktyg anpassade till människan och byggda och konstruerade med tanke på hur de skall användas med fokus på hög kvalitet. Med andra ord: Avancerad teknologi och ergonomi skall gå hand i hand! 🍀

FILLER

Snabbhärdande krympfri inom- och utomhus lättspackel som tål -25 °C i förpackning och ger en vattenavvisande slät yta

7

PROFESSIONAL

Du hittar Tec7-produkterna i bygg-, järn-, färg- och VVS-fackhandeln

tec7.se

Jerker Söderlind - arkitekt i Stockholm

Han vill ge villastaden en ny chans

**Bogesund norr om Lidingö
tomtmark för 100 000 egna hem**

Det finns gott om mark för att bygga villor.

Bästa exemplet är Stockholm. Titta på kartan! Här ligger Bogesund – alldeles orört. Till ytan ungefär som Lidingö. Här finns plats för 100 000 villor – ett ”nytt Bromma” bara 15 minuter från Stureplan. Men politikerna håller emot – hellre bygger man Barkarbystaden där 40 000 människor kommer att bo.

Den som säger detta heter Jerker Söderlind, arkitekt och tekn. dr från Tekniska Högskolan i Stockholm. Han och hans kollega Mikael Grahn på Stadsliv AB menar att vi ska bygga det folk vill ha, vilket skulle innebära mer av den gröna trädgårdsstaden.

I början på 1900-talet hade Sverige en helt annan typ av beslutsfattare än idag. Viljeinriktningen var en annan avseende boendet. En inflyttande befolkning från landsorten kom till städerna för att jobba.

Sverige på frammarsch

Många hade sin bakgrund i bondemiljö. Många ville fortsätta i samma anda i en urban miljö men med eget hus och trädgård. Många kom från landsorten som ingenjörer, lärare, akademiker, företagare, innovatörer. Många kom också från landsorten som arbetare. Sveriges tillverkningsindustri var på frammarsch. Industrierna i Sveriges storstäder ropade efter arbetskraft.

Gemensamt för många som kom till storstaden var att de gärna ville bo nära natur och kultur i en urban miljö. De med makt lyssnade på människors önskemål

Fakta Bogesund

Bogesundslandet tillhör Vaxholms kommun. Området är sedan 2015 ett naturreservat. Tidigare under 60-talet var Bogesund tänkt att exploateras. Vilka intressen som idag drar nytta av att Bogesund är naturreservat kan det spekuleras i. Byggbolag med intressen av att bygga flerfamiljshus kan antas föredra att Bogesund fortsätter att vara ett naturreservat.

Statens Fastighetsverk skriver följande om Bogesund på sin hemsida:

Fördelningen mellan skog och åkermark är relativt lite förändrad de senaste århundradena, det beror på att gårdarna inte delats upp, skiftats. Bytomter, större åkerholmar, vissa vägsträckningar och odlingsmarkens utbredning är likadana som på 1700-talet. Spår finns av platser som varit bebodda och brukade sedan yngre järnåldern. Den största förändringen historiskt är att ängsmarken ofta omvandlats till åker och att skogen inte betas i samma omfattning som förr.

Bogesunds slott

Slottet Bogesund och slottsparken ingår inte i naturreservatet men är ett statligt byggnadsminne och förvaltas av SFV.

– den svenska trädgårdsstaden blev verklighet. Egnahemsrörelsen blev en realitet.

Att förverkliga drömmen om ett eget hus blev möjligt för var och en med modesta inkomster. Det handlade snarare om en önskan om att bo i eget hus – än om det var möjligt eller ej. Med egnahemsrörelsen öppnades möjligheterna för ALLA som ville ha chansen att bo i småhus.

Arkitekten Jerker Söderlind påpekar att villaområden i dagens svenska städer – oavsett om staden heter Stockholm, Kristianstad eller Norberg alla har sin grund i detta tänkande. Trädgårdsstäder finns i varje större stad i Sverige – men med senare årtiondens politik har antalet husägare minskat i förhållande till dem som bor i flerfamiljshus. Därför har villapriserna i till exempel stockholmsregionen blivit orimligt höga.

Egnahem billigare

Den starka kraften inom egnahemsrörelsen i Sverige klingade nämligen plötsligt av.

När det i Sverige idag talas om att bygga fler bostäder är det oftast hyreslägenheter som åsyftas – trots att folk hellre vill bo i ägt boende och i småhus.

Enligt SCB var produktionskostnaden för lägenheter i Stor-Stockholm drygt 62 000 per kvadratmeter år 2017, men bara 42 000 för gruppbyggda småhus. För hela Sverige kostade lägenheter 45 000 per kvadratmeter och 34 000 för småhus.¹ Med ny teknik och ny billig mark går det att pressa priset betydligt mer.

Arkitekten Jerker Söderlind tillhör dem i Sverige som vet mest om trädgårdsstadens fördelar.

– Att flerfamiljshuset fått ett sådant uppsving kan ha att göra med ideologi, säger han. Många bo-ideologer vill helst att svenskarna bor i lägenheter.

– En annan orsak kan vara att ett planerande utan reflektion tagit överhanden. Ett vanetänkande har bestämt inriktningen på hur det nya boendet ska se ut. Vissa stadsdelar planeras ibland på ett slentrian-

mässigt sätt – det kan låta mycket speciellt – men så kan det faktiskt förhålla sig.

Stockholm kan utgöra ett bra exempel på detta. I länet bor 2,3 miljoner människor. I Stockholms stad bor 965 000 invånare. I de 25 kranskommunerna bor drygt 1,3 miljoner människor – där nära hälften bor i villa, radhus eller kedjehus. I Sverige bor 53 procent i villa.

– Enligt det statliga Boverket ville 51 procent av boende i Stockholmsregionen bo i småhus eller radhus. 59 procent av göteborgarna och 62 procent av malmöborna. Intresset är störst bland barnfamiljer, intresset minskar ju äldre du är.²

Bogesund

Jerker Söderlind nämner Bogesund som ett område som skulle kunna öppnas för egna hus. En tunnel för bil buss och spår under Lidingölandet skulle kunna öppna denna del för stockholmarna. En tunnel på blott 1,6 km. Norra Länken som tog sju år att bygga är på 3,6 km – som en jämförelse.

¹ Statistiska Centralbyrån, <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/boende-byggande-och-bebyggelse/byggnadskostnader/priser-for-nyproducerade-bostader/pong/statistiknyhet/priser-for-nyproducerade-bostader-2017/>

² Boverket, Sifundersökning 2014 med personer mellan 20 och 79 år.

Jerker Söderlind, arkitekt och tekn dr från KTH i Stockholm. Nu är det dags för trädgårdsstadens renässans.

– Bogesund ligger närmare Stureplan än Täby, Viggbyholm och delar av Djursholm, påpekar Jerker Söderlind. Här norr om Lidingö kan Stockholms nya trädgårdsstad etableras.

– Under kommande femtio år kan här beredas plats för billigt och bra boende för en kvarts miljon stockholmare. Bogesund är till ytan ungefär som Lidingö. Här kan flera trädgårdstäder etableras – vackra, behagliga, billiga villasamhällen, som skulle påminna om dagens Bromma, Nacka, Täby, Djursholm och Lidingö

Varför har det inte blivit på detta vis – Bogesund är ju enormt, jungfruligt och ligger så oerhört nära Stockholm?

– Orsaken kan vara total brist på fantasi kombinerat med okunskap, att dagens beslutsfattare i Stockholm tänker i invanda mönster.

Utveckla storstäderna

Jerker Söderlind tror på vikten av att ut-

³ Stockholms Handelskammare, "Nej till högst-nadståg", Rapport 2019:03. <https://www.chamber.se/rapporter/nej-till-hoghastighetstag.htm>

veckla Sveriges storstäder. Idag hoppas många på höghastighetsjärnväg mellan Stockholm–Göteborg och Stockholm–Malmö. Ett gigantiskt projekt som skulle sluka närmare 230 miljarder kronor för att minska restiden med 2 eller 2,5 timmar. Stockholms Handelskammare avfärdade i en rapport i juni i år höghastighetstågen för att de tränger undan andra viktiga investeringar.³

– Bättre är att satsa pengarna på infrastrukturen i Stockholm, säger Jerker Söderlind. Till exempel en ny motorväg med tåg i tunnel under Lidingölandet. En tunnel mot Bogesund, Vaxholm, Österåker.

– En sådan förbindelse skulle avlasta E18 mot Norrtälje. E18 som idag är igenkorkad alltför många timmar under dygnet.

– Hur många är inte bilisterna på Norrtäljevägen som plågas av dessa köer? Bilister på väg till sitt boende i nordost ?

Samförståndsanda

En tunnel mot Bogesund skulle utgöra den smidiga länken mellan Stockholms nya trädgårdsstad och Stockholms innerstad. Under 1920 skapade dåtidens makthavare goda förutsättningar för Trädgårdsstaden.

Socialdemokrater och högerpartister samarbetade inom egnahemsrörelsen. Människor med normala inkomster fick chansen till eget boende – oavsett om man tillhörde arbetarklass eller medelklass.

– Sverige fick chansen att utvecklas på ett mycket fint sätt, påpekar Jerker Söderlind. Sverige präglades av Saltsjöbadsanda, gott samförstånd, sans, måtta och balans.

Det privata ägandet omslöt både arbetarklass och medelklass, stabiliteten i samhället stärktes.

– Dithän måste vi igen. Dithän kommer vi säkert igen. Men bara om beslutsfattarna vill. Finns viljan? Låt oss hoppas!

– Att bo i eget hus ska var och en ha chansen till, fortsätter Jerker Söderlind, det ska vara ett uttryck för valfrihet och inte plånbokens storlek. På samma vis som människor gör ett fritt val att bo i bostadsrätt och bli delägare i ett större hus, den önskan har ju också många, särskilt 60+ – och denna grupp är icke att förglömma. Ökad valfrihet i boendet – det är det väsentliga.

Staffan Ringskog

Riv upp reglerna - gör det lättare förvärva mark

Skapa förutsättningar för en ny egnahemsrörelse

Simon Westberg är politikern i Uppsala som verkligen tog reda på vad saker och ting kostade.

Riv upp regleringarna för dagens byggande. Underlätta för nya småhus - egna hem.

Planlägg annorlunda. Släpp loss mark för nya småhus.

Simon Westberg är verksam politiskt i Uppsala. Han är ledamot i plan- och byggnadsnämnden i staden. Han är känd som en av de vetgiriga ledamöterna. Om han inte tycker något stämmer i ett ärende - vill han gå till botten i ämnet. En sak han ville förstå var varför det var så dyrt att bygga en villa även en bra bit utanför Uppsala stad. Vad bidrog till vanliga familjers svårigheter att köpa ett småhus?

Han förvärvade till sist så mycket kunskap att han blev något av en expert på området. Kunskapen samlade han i boken "I morgon trädgårdsstäder" som gavs ut våren 2019. Simon Westberg menar att kommunerna idag inte planlägger vad vanliga medborgare efterfrågar.

Om det förr - för drygt 100 år sedan var ytterst vanligt att en familj byggde eget hus - är det vanliga idag flerfamiljshus.

- En boendeform som eftersöks mest bland unga och de i åldern 60+, påpekar Simon Westberg. Människor utan behov av eget hus. Det intressanta är dock att byggandet i Sverige inte reflekterar vad flertalet konsumenter efterfrågar. Flertalet efterfrågar eget småhus- särskilt barnfamiljer.

- Livets olika skeden innebär olika preferenser, påpekar Simon Westberg. När man är i början av sitt boende gäller studentrum, sedan etablerar man familj och vill helst ha hus med egen täppa.

- En äldre person har helt andra önskemål, här vill många gärna bo i flerfamiljshus. Men lagstiftningen prioriterar inte gruppen som vill ha hus med trädgård. Den gruppen behandlas styvmoderligt.

Simon Westberg påpekar att det var annorlunda förr, när egnahemsrörelsen etablerades.

Resultatet blev Sveriges alla trädgårdsstäder.

Flertalet länder i Västeuropa har kunnat påvisa samma utveckling. Trädgårdsstaden var tidigt en naturlig del i den europeiska kulturen. >>

En morgon från Duvbo – ett av Stockholms äldsta egnahemsområden. Tre generationer i fina Duvbo.

Artificiell markbrist

Simon Westberg skriver i boken att marknaden idag präglas av en artificiell markbrist – försakad av både stat och kommun. Ett konstlat underutbud av byggbar mark är typiskt för Sverige. Blott 2,9 procent av Sverige är bebyggt.

Landet består av två tredjedelar skog och nordligaste delen är fjällnatur. Intressant är att landets urbana delar inte är särskilt befolkade. Stockholms län är mest tätbefolkat - trots detta är endast 14 procent i länet bebyggt. Skåne kommer på andra plats. Nio procent av marken är bebyggd – detta med landets bördigaste jordbruksmark.

Man kan lätt tro att tät bebyggelse innebär billigare byggande. Men det är tvärtom. Höghus är snarare lyxen i boendet avseende kostnad att bygga.

Barkarbystaden

Simon Westberg har lyft fram Barkarbystaden i Stockholm – en helt ny stadsdel norr om Tensta och Rinkeby. Här kommer närmare 40 000 nya stockholmare att ha sitt hem.

I Barkarbystaden planeras kubistiska, modernistiska fyrkantiga hus. Tunnelbanan till Barkarbystaden går på 3,3 miljarder kronor. Hade man istället förlagt nya trädgårdsstäder som ett pärlband längs en spårvagnslinje, hade kostnaden per bostad varit ungefär hälften.

Simon Westbergs fakta omkullkastar det vedertagna. En vanlig uppfattning har visat sig inkorrekt. Det är småhus som är billigast att bygga – inte flerbilshus.

Småhus billigare

Ett räkneexempel som inte inbegriper infrastrukturen visar något som alla byggare väl känner till. Småhus är billigare att bygga än flerbilshus.

När Statens Kommun och Landsting, SKL, 2016 prispressade höghus genom en

upphandling, fick de ner priset till 17 400 kronor per kvadratmeter, exklusive kostnad för mark, moms och beställarens kostnader.

Lägsta priset för trähusbyggarna för nyckelfärdiga hus var samtidigt 9 860 kronor per kvadratmeter. En typisk lägenhet i Stockholm kostar idag betydligt mer, närmare 30 000 till 35 000 kronor per kvadratmeter att bygga.

Ekonomiska skäl

I betraktelse av detta infinder sig en naturlig reflektion. En ytterligare orsak till egnahemsrörelsens uppsving var av rent ekonomiska skäl. Småhus var billigare att bygga. Flerfamiljshuset var lyxen – inte småhuset.

– Konflikten i boendet var aldrig politiskt när egnahemsrörelsen tog form, berättar Simon Westberg. Konflikten låg mellan idealister och utopister.

Idealisterna ville ha trädgårdsstaden. Resultatet blev exempelvis Enskede, Hässelby, Duvbo, Rönninge, Bromma, Lidingö, Spånga i Stockholm.

Spårvägsnät

Trädgårdsstaden knöts ihop i ett finmaskigt fint spårvägsnät. Stockholm hade före omläggningen till högertrafik ett mycket utvecklat spårvägsnät. Spårvagn fanns även i städer som exempelvis Malmö, Helsingborg, Borås och Sundsvall. När spårvägsnätet försvann i Stockholm skedde en enorm kapitalförstörelse. Spårvagnar brändes och vissa skickades till länder som Vitryssland och Argentina.

Den pittoreska trädgårdsstaden stympades och blev av med ett av sina typiska rekvisita. Tunnelbanan i Stockholm prioriterades och en rad nya samhällen etablerades. Bredäng, Rågsved, Bagarmossen, Björkhagen och inte minst VÄLLINGBY! 50-talets moderna futuristiska förort som

lockade många att flytta in. En och annan villa fanns här i den nya stadsbilden – tidigare statsministern Olof Palme bodde exempelvis i Vällingby i ett av radhusen. De nya stadsdelarna dominerades dock av flerbilshus.

Trädgårdsstaden åter verklighet

Utopisterna lovade att höghusen skulle bli billigare bara de fick bygga rationellt. Så vann de slaget om staden. Men när slutnotan kom visade det sig att allt hade blivit billigare om man byggt småhus. Ökad levnadsstandard bidrog till att många människor lämnade höghusen för 70-talets nya villaområden.

Simon Westberg vill se en ny egnahemsrörelse i Sverige. Trädgårdsstaden måste åter bli verklighet.

– Om så bli fallet krävs att kommunerna antar ny inriktning. Man måste låta städerna växa utåt för att möta efterfrågan på småhus. Så att människor får valfrihet, säger Simon Westberg. Trädgårdsstaden måste åter bli verklighet.

Segregation motverkas

Budskapet från många som förordar en ny egnahemsrörelse i Sverige är att det inte ska vara märkvärdigare att bo i eget hus än i en lägenhet. Så blev resultatet av egnahemsrörelsen när den blev som mest omfattande under 1900-talet. Kritiker av dagens bostadspolitik menar att den skapar ett segregerat boende.

– En ny egnahemsrörelse skulle motverka segregationen genom att villor, radhus och flerbilshus i två våningar byggdes bredvid varandra, påpekar Simon Westberg.

Trädgårdsstaden kan få ett uppsving i landet – om bara viljan finns bland dem som beslutar.

Staffan Ringskog

Här är den nya standarden

Vad installerar du?

KLASSIKERNA

IFÖ AQUA

IFÖ CERA

IFÖ SIGN

Rimfree®

DEN NYA STANDARDEN

IFÖ SPIRA

Toalett med
spolkant

Rimfree®
-toalett

LÄTT ATT RENGÖRA. LÄTT ATT INSTALLERA.

De flesta av dina kunder kan inte så mycket om toaletter. De lutar på att du ska hitta den bästa lösningen för dem. Ifö Spira Rimfree utan spolkant är den nya standarden. De är lätta för dina kunder att rengöra och går snabbt för dig att installera. Se alla våra Rimfree-modeller här: ifo.se/spira

Ifö
Geberit Group

Vad tycker du om en ny egnahemsrörelse ?

Jan Ericson, Järfälla

– Det gillar jag. Men om trädgårdsstäder etableras på Bogesund ska man också tänka på infrastrukturen. En tunnel från Frihamnen under Lidingölandet kommer att vara bra på många vis och avlasta vägen mot Norrtälje.

Katarina Ungman, Stockholm

– Att ingen tänkt på Bogesund som den kommande trädgårdsstaden är märkligt. Det ligger ju så nära. Här vill självklart många bo – och chansen för en tomt nära vatten är uppenbar.

Maria Ribbing, Stockholm

– En ny egnahemsrörelse vore bra för detta land. Det finns ju så mycket mark. Det är också billigare att bygga småhus än flerfamiljshus. Särskilt barnfamiljer vill ju bo i småhus. ”

KRÖNIKA

Stärk privata äganderätten i Sverige

Starta en ny egnahemsrörelse

Den stora frågan i Sverige idag heter INTEGRATION. Vad bidrar till god integration ? Ett svar bland flera är: EN STÄRKT PRIVAT ÄGANDERÄTT. Med en ny egnahemsrörelse i Sverige stärks stabiliteten i det svenska samhället. Fler bör få chansen att äga sitt eget hus. Utred möjligheterna för en ny egnahemsrörelse! Och var de nya villastäderna skulle ligga.

Hur bidrar man till stärkt äganderätt i dagens Sverige ?

Ett sätt är att göra det möjligt för var och en som önskar att äga sin bostad. Fler måste få chansen att äga sitt eget hus. Fler villor med egen tomt. Inte minst de som invandrat till Sverige.

Mer rättvist boende.

Hyreslägenheter är en bristvara på grund av höga bostadspriser som höjer hyrorna till belopp en vanlig arbetare inte har råd att betala. Avdragsrätt finns inte för hyresgästen som kunde subventionera boendet vilket är en stor orättvisa idag. Att hyra sin bostad är att betala höga hyror. Egnahemsboendet skulle kunna skapa ett mer rättvist boende.

En gång i tiden hade Sverige sin egnahemsrörelse. Människor fick då chansen

att etablera sig som husägare. Chansen att köpa 1000 kvadratmeter mark – och där bygga sitt eget hus.

Etablera en ny egnahemsrörelse i Sverige. Om så sker ökar stabiliteten i samhället.

Men var finns marken? Ta Stockholms län som ett exempel. I Stockholms län är sannolikt intresset påfallande stort för att bo i eget hus med egen täppa. Utbudet är dock inte stort. Nyligen presenterades statistik över de mest tätbefolkade kommunerna i landet. De fem främsta i gruppen var:

Kommun

1. Sundbyberg
2. Stockholm
3. Solna
4. Malmö
5. Lidingö

Sundbyberg, Stockholm och Solna ... Lidingö överaskar med en femteplats. Att priserna på villor tillhör de högsta i Stockholms län och inte minst Lidingö – är därför inte så förvånande. Utbud och efterfrågan styr priset.

Mitt förslag är. Utred möjligheten för var Stockholms nya villastäder kan ligga. Utred möjligheterna för en ny egnahemsrörelse.

Krister Lumme,

Nämndeman, fritidspolitiker (s) i Mariefred

Många nya jobb under många år

Många nya jobb per år bara för byggare i Stockholm. Om byggtakten blir hög och konstant för nya egna hem. En stark tillväxt är att vänta särskilt för firman med 1-3 medarbetare – om en ny svensk egnahemsrörelse tar fart.

Den som tror på en sådan här dramatisk utveckling för den enskilde byggaren i Stor-Stockholm är hantverkaren Torgil Premberg. Vi berättade om Torgils företag i tidigare nummer av tidningen Byggaren.

God svensk anda

Tanken med en ny egnahemsrörelse i Sverige är något Torgil Premberg finner som något mycket spännande. En sådan egnahemsrörelse skulle innebära ett rejält uppsving för landets byggingenjörer, hantverkare, snickare, elmontörer, VVS-specialister. Kort och gott, landets specialister på husbygge.

– Det som var så typiskt för egnahemsrörelsen under 20-talet var att den kom att

Torgil Premberg.

bli så typiskt svensk, säger han. En rörelse där människor från alla politiska läger och socialgrupper samarbetade. En god anda etablerades i landet.

Duktiga bygga själva

– De som fick chansen att köpa 1000 kvadratmeter mark och där bygga sitt eget hus, var oftast oerhört duktiga på att bygga själv. De kunde dagtid ha ett kontorsjobb och på kvällstid föra upp sitt nya hus. Helt fantastiskt.

– Den där kunskapen finns nog inte längre på samma vis hos gemene man, fortsätter Torgil Premberg. Förr var vanligt folk mer vän med att hålla i hammare och spik, att kunna hyvla till en bräda.

Torgil Premberg tror därför att denna brist idag kommer att innebära ett rejält lyft för landets byggare. Om nu en ny egnahemsrörelse etableras i landet. En egnahemsrörelse innebär många goda år och chanser framöver för landets byggare.

Villa Fönster
"Kvalitetsfönster med oslagbar leveranstid"

VÅR HEMSIDA KAN SÄLJA ÅT DIG!

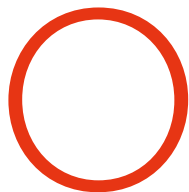
500+
OMGÅENDE LEVERANS
OLIKA VARIANTER AV FÖNSTER

900+
INOM 14 DAGAR, YTTRELLIGARE
OLIKA VARIANTER AV FÖNSTER

Du som proffsbyggare får rabatt när du handlar hos oss, det gör att du kan hålla våra priser ut mot slutkunden, så varför inte låta vår hemsida göra en del av jobbet?

Order, offert- och kundsupport med personlig service
0771 690 690
info@villafonster.se

Att förverkliga en dröm

j, det var nära ögat, trekilosläggan snuddade fingrarna som höll borsten. Håll lite längre ner var rådet till den förskräckta 11-åringen.

Året var 1947 och undertecknad tjänstgjorde som borrassistent när pappa i samband med grävning av avloppsdike till sitt nya egna hem och förberedde för sprängning av några bergsklackar som låg för högt.

Egen insats i form av arbete var för de flesta en förutsättning för att ekonomiskt kunna ro ett bygge i land. Pappa hade redan i ett par månader handschaktat för grund och källare. Nu var det dags för ett ca 100 meter långt avloppsdike. Små grävmaskiner fanns inte och inte heller pengar till borring med Cobra eller tryckluftspett. Hålen borrades för hand, sen fick bergsprängaren komma med "gubbarna" och spränga. Om det varit i dag hade säkert socialen, barnavårdande myndigheter och arbetsmiljöverket haft synpunkter på barnarbete och brist på skyddsåtgärder. Att se barn grovarbeta i leriga diken i bara kortbyxor ser man numera bara i upprörande reportage från så kallade utvecklingsländer. Men det gick bra. Chocken genom handloven när slaggan träffade borsten tänkte man snart inte på och efter några dagars lyftande, vridande och urspolning var hålen klara och färdiga för sprängning. Blodvite på borrassistenten inskränkte sig till mindre skrubbsår på knogarna.

I efterkrigstidens Sverige var drömmen om ett eget hus levande. De sociala förändringarna gick snabbt men, fortfarande var det vanligt i städerna med torrdass på gården och enbart kallvatten i en kran. Bostäderna var trånga, värme fick man från kakelugn. Vedspis var inte ovanligt och badrummen – om de fanns – gemensamma i källaren.

Drömmar om förändringar hade skett i takt med 1930-talets heta diskussioner om rimliga boendevillkor. Funktionalismens genombrott visade hur ett modernt boende kunde förverkligas.

Att köpa en tomt och bygga själv var plötsligt möjligt för arbetsamma och sköttsamma familjer med begränsade inkomster.

Skribentens far och yngre bror vid det kommande egna hemmet.

En intensiv tid

Vår familj passade in i mönstret. Den var både skötsam och hade begränsade inkomster. Alltså kunde vi ta del av egna hemslänens fördelaktiga villkor. Eller som bankkamreren sa; -Det här är inte lån, det är välgörenhet.

Sett i tidens backspegel ställer man sig frågan – hur orkade föräldrarna?

Pappa var typograf på en morgontidning och så här kunde ett dygn se ut för honom under byggtiden.

- 10.30 Upp ur sängen efter några timmars sömn och lunch.
- 11.00 Cykel ca 20 km till tomt och bygge.

- 12.30 Jobb på bygget.
- 17.00 Cykel ca 25 km till tidningen
- 04.00 Cykel ca 15 km till hemmet och sängen
- osv, osv, osv.

Här kan man verkligen tala om att tid är pengar. Varje nedlagd arbetstimme betyder lägre byggkostnader och därmed mindre skulder.

En lokal småbyggare plus murare, elektriker och rörmokare stod för grund, husmontering och installationer. Familjen fungerade som hantlangare. Huset på 78 kvadratmeter levererades av Borohus.

Under hösten bodde vi provisoriskt med byggbråte och hantverkare men lagom till julen var det mesta klart och den intensiva lukten av målarfärg och golvfernis blandades med dofterna av julskinka och andra läckerheter. Släkt och vänner kom för att inspektera och beundra.

Det gick inte att ta miste på föräldrarnas stolthet. Från trängsel i en hyrd villaövervåning utan eget badrum till egen tomt, eget hus, eget rum till mig och min bror, välutrustat badrum och rymlig källare med tvättstuga och garage. De, liksom 10 000-tals andra i samma situation, tyckte det egna hemmet var väl värt allt slit och släp, uppoffringar, umbäranden och skulder med avbetalningar och räntor.

Det egna hemmet som blev verklighet.

Lars Cyrus

Bosch fogpistol GCG 18V-600 Professional

I det här numret testar Byggaren den första sladdlösa tätningspistolen från Bosch: 100 % kompatibel med alla Bosch Professional 18 V-batterier. Så här tyckte vi. »»»

Byggarens testchef
Richard Drotte

Fakta - Bosch fogpistol GCG 18V-600 Professional

Batterispänning: 18 V

Tryckkraft: 3,5 kN

Kapacitet patroner: 310 ml, 400 ml

Kapacitet portionspåsar: 400 ml, 600 ml

Matningshastighet: 9 mm/sek

Vikt exkl. batteri: 2,2 kg

Förpackningsmått (bredd x längd x höjd): 355 x 730 x 90 mm

Rekommenderat cirkapris: Fogpistol 3195:-, batteripack 2 batterier och laddare 1995:-

Marko Kreivi,
Allerskog & Krantz,
Gustavsberg

” Jag tycker att den är bra när man ska limma upp typ: gipsskivor, stora hål där man använder mycket fog eller lim. ”

Har använt den för silikonfogar, för att limma gipsskivor, latexfoga med olika storlekar på tuber, korvar.

Plus: Man kan använda 300 ml fog- eller 600 ml-fogkorvar. Bra om man ska limma mycket, man slipper få kramp i handen.

Minus: Den är stor, tung och klumpig. Tar stort utrymme. Det är svårt att göra fina fogar, man får ingen känsla när man trycker på en knapp. »»»

BYGGAREN PROVAR Bosch fogpistol GCG 18V-600 Professional

FOTO: HENRIK SANDBERG

” Den är riktigt skön vid limning med tröga patroner”

Henrik Sandberg,
Bergsand Bygg & Snickeri

Jag har använt Bosch spruta till att dra tätningsfogar i olika miljöer där det gått åt flera patroner långa silikonfogar, genomföringar med sikaflex, limning av skivor m.m.

Plus: Lätt att använda och att ladda om, går tillbaka lite när man släpper avtryckaren så att trycket släpper, justering av hastighet.

Minus: Blir väldigt lång när den är nyladdad, knepigt där det är trångt. Lite väl dyr för en relativt enkel maskin.

Jag tycker att den är riktigt skön vid limning med tröga patroner och där det går åt mycket material. Jämna och fina silikonfogar.

FOTO: DAVID BERGSTRÖM

” Bra om man fogar mycket, justerbar i nio olika lägen.”

David Bergström,
Bergströms Bygg AB,
Gnesta

Vi har använt limpistolen till att limma silikon,tätmassa, mjukfogat badrum, limmat lister samt snickerier

Plus: Bra om man fogar mycket, justerbar i nio olika lägen, droppspärr.

Minus: Vikten, storleken.

Jag tycker att pistolen säkert är bra om man fogar mycket. Den känns lite klumpig och stor. Jag föredrar en bra traditionell handpistol, tycker man får mer känsla med en sådan.

Missat någon av Byggarens tester? Läs den på byggaren.se

”Ett klart bra val om man fogar och limmar väldigt mycket”

Richard Drotte, RCD
Bygg & Inredning,
Segeltorp

Har använt den för limning, fogning, mjukfogat i badrum

Plus: Den går tillbaka när man släpper avtryckaren för att slipa dropp, justerbar i flera lägen, passar olika format på tuber.

Minus: Lite tung och klumpig.

Jag tycker att den är en robust maskin, ett klart bra val om man fogar och limmar väldigt mycket samt att den spar handlederna en hel del.

Så här betygsatte våra testare Bosch fogpistol GCG 18V-600 Professional

	Henrik	David	Rickard	Marko
Ergonomi	4	2	3	3
Styrka kraft	5	4	5	5
Ljudnivå	5	4	4	3
Kvalitetskänsla	4	4	4	3
Smidighet för att uppnå resultat	3	3	3	1
Resultat mot vad jag önskade	5	3	4	2
Säkerhet mot personskador	5	4	5	3
Maskinvärde mot maskinkostnad	3	3	3	2
Kan tänka mig att köpa maskinen	Ja	Nej	?	Nej

Trärådhuset är verktyget för dig som bygger och konstruerar med trä...

Här finns **konstruktionslösningar, kvaliteter och dimensioner, bygglovsinformation** och mycket mer.

Dessutom konstruktionsdetaljer i 2D och 3D.

– och allt är fritt att använda!

HÄR FINNS ALL INFORMATION DU BEHÖVER:

traradhuset.se

VISA OMSORG OM DIN KUND

Bland de inledande paragraferna i Konsumenttjänstlagen (KtjL) kommer vi till, det vi jurister kallar, omsorgsparagraferna. Den första av dem är § 4:

4 § (KtjL) Näringsidkaren skall utföra tjänsten fackmässigt. Han skall vidare med tillbörlig omsorg ta till vara på konsumentens intressen och samråda med denne i den utsträckning som det behövs och är möjligt. Om det inte får anses avtalat, ingår det i tjänsten att näringsidkaren skall tillhandahålla behövligt material.

I en lärobok jag nyligen skrev (*hantverkaren Ture startar eget*) tog jag bland annat upp konsumenttjänstlagen och dess konsekvenser. I boken tar jag upp skillnaden mellan att vara egen företagare och att vara anställd, att vara entreprenör eller lönearbetare. Jag upptäckte när jag skrev, att många bland de byggföretagare som jag känner, aldrig fått med sig detta med entreprenörsandan när de en gång startade sitt byggföretag. Glädjen i att göra egna affärer, sluta avtal, utföra arbetet, fakturera och till slut få betalt med vinst för bolaget och kunna ta ut rimlig lön för att försörja familjen, helt genom egen ansträngning.

Det finns cirka etthundrafemtio tusen mindre bygghantverkare

med få eller inga anställda. Drygt fyrtio procent är enskilda företagare med personnumret som företagets organisationsnummer. Många dem arbetar ensamma och i det jag tagit upp tidigare som ”kamratkluster”. De arbetar under epitetet ”att du får jobb av mig om jag får jobb av dig”. Många av dem är underentreprenörer till lite större byggare. Jag kan förstå att många av dessa inte alltid känner den rätta entreprenörsandan att driva upp ett bolag för att vid pension överlåta eller till och med sälja aktierna med en rättmätig vinst för den goodwill man skaffat.

I 4 § (KtjL) finns stöd för att just entreprenörsandan är viktig. Konsumenttjänstlagen är en ”tvingande lag”, vilket innebär att inget kan avtalas bort. Följer man inte lagen kan alla de sanktioner som finns inskrivna komma att gälla.

Vi tar nyckelorden igen: 1) arbetet skall vara *fackmässigt* utfört 2). med *omsorg* ska näringsidkaren ta till vara på *konsumentens intressen* 3) och *samråda* med konsumenten samt 4) *tillhandahålla material*.

De här nyckelorden i § 4 vållar mycket missförstånd, tvister och meningsskiljaktigheter, vilket de inte borde göra.

Min erfarenhet av tvistemålen är att konsumenterna även har

Det lätta valet

Masonite Beams I-balk underlättar byggandet av välisolerade och täta hus eftersom balkens I-profil medför mycket små köldbryggor.

För ett hus med stomkonstruktion i trä kan den totala energiförbrukningen därför sänkas med upp till 7 % genom att enbart använda I-balk. Produkterna skräddarsys efter ert önskemål och är enkla att hantera, även manuellt.

Fråga oss gärna inför ert nästa objekt. Då kan vi hjälpa till att projektera hållbart, resurssnålt och effektivt.

SÄNK ENERGIFÖRBRUKNINGEN
GENOM ATT ANVÄNDA MINDRE
MATERIAL TILL DIN HUSKONSTRUKTION

masonitebeams.se

Svensk kvalitet

I SNART 100 ÅR har vi försett proffs med funktionella, stabila, slitstarka och ergonomiska kärror, vagnar och redskap. Välj en Hörby Bruk-produkt så får du en riktig hjälpreda och slitvarg som du kan lita på under många, många år framöver.

Besök vår hemsida för närmaste återförsäljare!

HÖRBY BRUK®
www.horbybruk.se

varit dåliga beställare. De har många gånger helt förlitat sig till bygghantverkaren de anlitat. När dessa två möts, bygghantverkare utan entreprenörsanda och en dålig beställare, är det bäddat för konflikt. När en konsument kommer och vill ha prisförslag på en utbyggnad skissat med blyerts i ett kollegieblock, som bara vid första anblicken indikerar på en affär på några hundra tusen, bör du som bygghantverkare svara att ni antingen måste diskutera detta grundligt eller att konsumenten får gå hem och fundera ut ett bättre underlag.

Det är just i det här samspelet mellan parterna, det alltför ofta går fel. Ofta är egentligen affären i grunden fel från början och under utförandet enskalarer misstron för varandra. I värsta fall hamnar dessa ärenden till slut hos oss jurister eller hos Allmänna Reklamationsnämnden (ARN).

Egentligen beskriver § 4 endast hur man vanligtvis arbetar med tjänster, att arbetet man lämnar efter sig är fackmässigt utfört är väl inte konstigt, inte heller att man visar lite omsorg om konsumenten och tar tillvara på konsumentens intressen när man nu arbetar med deras bostäder, inte heller att man samråder och kontrollerar tillägg, ändringar och avdrag på den första avtalade beställningen. Att hantverkaren tillhandahåller skruvar, spik och andra fästeanordningar är väl inte heller så konstigt och inte heller att man har avtalat om gips, regler, färg, fönster och dörrar. Men oj, vad allt sådant kan bli komplicerat när vi jurister skall reda ut sanktionerna när det gått fel.

I ett nyligen avslutat ärende kom parterna efter lång tids tvistande överens om att dela värdet av tvisten med 50/50. Det innebär att var och en fick behålla eller betala 47 570 kronor, medan försäkringsbolagen för respektive parts ombudskostnader slutade på 96 000 kronor. Ingen vinnare, ingen glädje hos parterna, två välmående advokater och en tingsrätt som glädde sig åt att slippa huvudförhandling.

Tänk på Gnosjöandan!

Kom ihåg

- **Lägg aldrig** pris på för dåligt förfrågningsunderlag.
- **Samråd** med kunden varje gång det sker en ändring eller överenskommelse. **Bekräfta** detta med ett mail.
- **Att visa omsorg**, betyder inte att man måste vara ”kompis” med kunden.
- **Att ta till vara** på konsumentens intressen betyder inte man skall överdriva servicen.
- **Skilj på** vederlagsfri service och betalda tjänster.
- **Bra betyg** på utförd tjänst får man om man levererat lite mer än konsumenten förväntat.

STEN FOLKESSON

affärsjurist för byggare och bygghandlarna.

Limträpanel

Nu lanserar vi Moelven Limträpanel. En bred, ändspontad och formstabil ytterpanel med genomtänkta detaljer som underlättar montering och hållbarhet. Helt unikt är att vår limträpanel finns med borstad yta för ett extra bearbetat utseende.

Borstad Vit Proffs

Finsågad Röd Slamfärg

Finsågad Grå Proffs

Fyra standardutföranden

- Borstad Svart Slamfärg
- Borstad Vit Proffsmålad
- Finsågad Röd Slamfärg
- Finsågad Grå Proffsmålad

Moelven Limträpanel är 22 cm breda och 4,8 m långa.

Liggande montering

Panelens enkelfasfals leder regnvatten ifrån fasaden och profilen är lämplig för liggande montering.

Endast en strykning kvar

Proffs är grund- och mellanstruken panel. De slamfärgade limträpanelerna är målade med ett lager helmatt slamfärg. Efter montering behöver man bara måla panelen en gång.

Finns i din bygghandel!

moelven.se/byggochbo

MOELVEN®

En elbil som fungerar för dagens hantverkare

Ett starkare batteri har minskat räckviddsångesten för den eldrivna hantverkarbilen Nissan e-NV200. Ett fossilfritt alternativ som utöver batteriet inte utvecklats i övrigt sedan introduktionen för fem år sedan. Den har en undermålig förarmiljö, hytten fungerar dåligt som arbetsplats och bilen har hög ljudnivå.

Text och foto: Christer Andersson

Vid introduktionen för fem år sedan var Nissan e-NV200 en het nyhet. Räckviddsångesten var visserligen markant, men 80 kW/109 hk gav piggare prestanda än 44 kW/60 hk i elbilarna Renault Kangoo och 49 kW/67 hk i Citroën Berlingo/Peugeot Partner.

I dag har både Nissan e-NV200 och Renault Kango ZE uppgraderats med större batterier och fördubblad räckvidd. Motoreffekterna är desamma som tidigare. Nya Partner och Berlingo byggs ännu inte i elversioner. För övrigt har dieselsonversionen av Nissan NV200 lagts ned och fabriken i Barcelona tillverkar endast elversionen.

På sikt får dom dock konkurrens. Systemkonkurrenterna Peugeot Partner, Citroën Berlingo, Opel Combo och nya Toyota Proace City kommer med eldrift, liksom Renault-bygda Mercedes Citan. Ford har något på gång med Transit Connect. Mest intressant är dock att VW Caddy kommer med eldrift under hösten.

e-NV200 säljs som Comfort, Comfort Plus och Byggarens provbil, Premium, en version som känns igen på sina lättmetallfälgar. Priserna är 395 900-, 420 900- respektive 439 525 kronor, inklusive moms. Från dessa priser kan 60 000 kr i statlig bonus räknas bort.

Det nya batteriet i e-NV200 är på 40 kWh och enligt WLTP-normen anges en körsträcka i stadstrafik på 30,1 mil, mer än dubbelt så långt som tidigare. I blandad körning anges körsträckan till 20 mil. Vi provkörde med maxlastad bil på 528 kg. Vid start angavs körsträckan till 25,0 mil i normalläge och till 26,3 mil i ekonomiläge. Efter 17,1 mils körning, huvudsakligen i ekonomiläge, hade vi 4,9- respektive 5,2 mil kvar att köra. Klart godkänt.

Jämfört med dieselsonversionen är räckvidden på el mer beroende av förarens körsätt, trafiksituationen, väder- och vind, topografi och om man kör på ekonomiläge och växelväljarens B-läge vilket återgenererar mer kraft till batteriet.

Från ett 230 voltuttag anges 21,7 timmar till fullt batteri. Efter ett dygns laddning kom vi upp i en teoretisk körsträcka på 27,0 mil i ekonomiläge och 25,7 mil i normalläge. Med en laddbox tar laddningen cirka 7,5 timmar med 32 A och runt 15 timmar med 16 A. Snabbaddning via nätverket CHAdeMO ger från låg nivå 80 procent av batteriets kapacitet på upp mot en timme.

e-NV200 har mattsvarta plaststötfångare som skydd mot småskador. Däremot saknas avbärarlistor längs sidorna liksom stänkskydd. Bakljusarrangemangen är väl synliga. Det är förberett för lastbärare på

taket. Tankningen av el sker bakom en lucka under motorhuven.

Inredningen i svart och grått har apelsinskalsyta mot reflexer och golvet har en smutssamlade textilmatta. Mellanväggen är textiltklädd. Förarplatsen hör till branschens sämsta. Stolen går inte att höja, ryggstödslutningen är inte steglös och den eluppvärmda ratten regleras enbart i höjdlid. Vi sitter för nära pedalerna och för långt från ratten.

Dålig förarmiljö på grund av att stolen inte är justerbar i höjdlid och att ratten bara kan justeras upp-ner. Artikelförfattaren hamnar för långt från ratten och för nära pedalerna. Ont om arbetsytor och förvaring.

Ett större batteri begränsar räckviddsångesten för Nissan e-NV200 som nu lämpar sig för hantverkaruppdrag i tätortstrafik. Bristerna på förarplatsen finns kvar sen tidigare liksom en hög ljudnivå på landsväg.

Vi saknar en analog hastighetsmätare. Nu finns enbart digital avläsning i det runda huvudinstrumentet, visserligen med stora tydliga siffror. Där kan man även avläsa batteriets status och hur lång körsträcka man har kvar. En grön lampa talar om när man knapptat in eco-läget. I en skärm mitt på panelen finns radio/CD-funktioner samt navigation och backkamera.

Reglagen och tangenterna är välplacerade och belysta. Växelväljaren har lägen för P, R, N och D där driveläget går att föra över i ett B-läge för ökad återgenerering av batteriet. P-bromsspaken till vänster om passagerarstolen.

Hytten fungerar dåligt som arbetsplats.

Kartfacken i dörrarna är små, handskfacket är inte låsbart och facket i A4-format ovanpå panelen borde haft en skärm mot speglingar i vindrutan. Mellan stolarna finns en box som öppnas framåt-nedåt och mosar

det som ligger i det låga facket framför. Vi saknar en hylla ovanför vindrutan liksom en arbetsyta bak på passagerarstolens ryggstöd. Finns bara i lågprisversionen? Bra är en låda under förarstolen. >>

PLUS & MINUS

- + Fossilfri
- + Ökad räckvidd
- + Goda prestanda
- + Bra säkerhetsutrustning
- + ACC standard
- + God fjädringskomfort

- Undermålig förarmiljö
- Låg släpvagnsvikt
- Hög ljudnivå
- Långa laddtider
- Dåligt med arbetsytor och förvaring
- Bakdörrarna låser ej i 180 grader
- Ej strålkastarspolning
- Sikthämmande vindrutestolpar

VI BYGGER TILLSAMMANS
FRÅN UPPSALA I NORR TILL TRELLEBORG I SÖDER

Samma kundnummer och villkor i alla våra byggvaruhus.

OPTIMERA
Bygghandel för proffs

Christer Andersson provkör Nissan e-NV200 Premium

De asymmetriska bakdörrarna låser inte i 180 graders öppning. En gummimatta på golvet, men säkringsöglorna är för små. Övre delen av mellanväggen stjäl 10 cm av den redan smala sidodörsöppningen.

Värmen-ventilationen är tillfredsställande och ACC är standard. Bilen har eluppvärmda och elmanövrerade ytterbackspeglar och elfönsterhissar, men man har sparat in på kurvhandtag i taket. Belysningen har två riktade kartläsningslampor.

Passagerarkrockkudde, liksom sidokrockkuddar, är standard utom för den billigaste Comfort-versionen. En säker-

hetsmiss är att bältenas övre fästen inte går att justera i höjdlid och att akustisk bältesvaranare bara finns på förarplatsen.

Sikten är god rakt fram och nedsänkta sidorutor ger bra sikt mot de stora backspeglarna, vilka saknar panoramaspeglar i botten. Vindrutetorkaren borde gått längre ut i vänsterkant mot den extremt sikhäm-

mande vindrutestolpen. Solskyddet är för korta vid sidoljus.

Under motorhuvud är det väl markerat och åtkomligt för kontroller, påfyllningar och lampbyten. Bra med en stänkplåt under motorn.

Skåpet rymmer 4,2 kubikmeter och skjutdörren på vänster sida är tillval. De asymmetriska bakdörrarna låser inte i 180 graders öppning. Skåpet är plåttrent så när som på laminatskivor på dörrarna och nederdelen av sidorna. En gummimatta är standard. Sex alldeles för små lastsäkringsöglor i golvet. Belysning i taket vid bakdörrarna.

Åkkomforten är hög för biltypen, även med maxlast, med effektiv fjädring/dämpning. Det stöter naturligtvis i ojämnheter och maxlastad blir bilen vindkänslig, lätt instabil och sen i reaktionerna på rattutslag. Styrningen, med elservo, saknar all känsla av vägkontakt och har hela 3,75 rattvarv. Framhjulen spinner lätt loss på halka, grus och i uppförslut trots antispinn.

Elmotorn saknar växellåda och som på alla elbilar är hela vridmomentet tillgängligt redan från start. Prestanda är goda även med maxlast. Motorn arbetar med ett lågmålt vinande. Däremot är Nissan e-NV200 en av de bullrigaste hantverkarbilarna vid landsvägskörning. Vid 110 km/tim mätte vi på grov asfalt upp 71 decibel, vid 90 km/tim 68 decibel, vid 70 km/tim 67 decibel och vid 50 km/tim 64 decibel. ◀

Nissan e-NV200 Premium

Pris, inkl. moms: Nissan e-NV200 Premium, 439 525 kr. (379 525 kr efter 60 000 kr i statlig bonus).

Fordonsskatt: 360 kr.

Garantier: Nybil, 3 år eller 10 000 mil. Garantin förlängs automatiskt i 2 år eller 10 000 mil. Elbilskomponentgaranti, 5 år. Rost, 12 år. Lack, 3 år. Litiumjonbatteriet, 8 år eller 16 000 mil. Vägassistans, 5 år eller 10 000 mil. Vagnskada, nej.

Serviceintervaller: 3 000 mil eller ett år.

Motor: El. Max effekt 80 kW/109 hk. Max vridmoment 254 Nm.

Miljö: Klass, El. Testcykel WLTP. Energiförbrukning blandad 259 Wh/km.

Elförbrukning: Batteri, Litiumjon, kapacitet, 40 kW/h. Angiven räckvidd, WLTP, blandad körning, 20,0 mil, stadskörning, WLTP, 30,1 mil. Byggarens distributionsrunda med maxlastad bil på 528 kg: Vid start: 25,0 mil i normalläge, 26,3 mil i ekonomiläge. Efter 17,1 mils körning, huvudsakligen i ekonomiläge, hade vi 4,9- respektive 5,2 mil kvar.

Prestanda: 0–100 km/tim. Fabriksuppgift, 14 sek. Byggarens ex ca 9,75 sek i normalläge, ca 12,8 i ekonomiläge. Med maxlast, ca 12,6 sek i normalläge, ca 16,3 i ekonomiläge. Toppfart, 123 km/tim.

Mått och vikter: Längd/bredd/höjd 456,0/175,5 (201,1 med backspeglar)/185,8 cm. Axelavstånd, 272,5 cm. Skåp: Längd i golvnivå, ca 204,0 cm, i midjehöjd, ca 191,0 cm, i takhöjd ca 169,0 cm. Bredd ca 150,0 cm. Bredd mellan hjulhus, 122,0 cm. Höjd ca 135,0 cm. Skåpvoly, 4,2 m³. Tjänstevikt/maxlast/släp, 1 692/528/410 kg.

Schneider Electric's nya produkter för smarta hem

Med Wiser ska nyttjaren slippa överraskande elräkningar.

Wiser från Schneider Electric är ett sortiment av uppkopplade produkter för det smarta hemmet från Schneider Electric som innefattar styrning, hantering och övervakning av elen. Nu lanseras flera spännande nyheter i Wisersortimentet!

Med hjälp av Wisers smarta hemteknologisystem för energi och belysning från Schneider Electric kan du inte bara styra belysningen i hemmet, utan även övervaka energiförbrukningen, bli varnad vid elavbrott och driftsstörningar samt styra värme och el även när du är långt hemifrån.

Dessa system kan användas både vid nyinstallation och på befintliga installationer.

Exempel på vad som kan upptäckas direkt och förhindras är:

- Vattenskador orsakade av att värmesystemet har havererat och vattnet fryser med översvämning som följd.
- Förstörd mat på grund av att kylan eller frysen har gått sönder eller att dörren har lämnats öppen.
- Söndersprängda pumpar i spabadet orsakat av att vattnet har frusit.
- Ökad radonhalt i villan på grund av att fläkten som ventilerar grunden har stannat.

En nyhet inom energisortimentet är PowerTag Control som tillsammans med en gateway för Wiser Energy ger möjlighet att styra olika funktioner i elcentralen via appen, oavsett var du befinner sig. Det innebär t.ex. att du kan höja värmen i sommarstugan innan ni kommer fram, tända belysningen eller starta bastun.

Wiser mäter såväl den totala energiförbrukningen som förbrukningen av enskilda komponenter som kyl, frys, bastu och spabad och med hjälp av Wiser slipper du överraskande elräkningar.

Händer det något oförutsett med elförbrukningen, exempelvis att frysen slutar att fungera, så skickas direkt ett larm till mobilen. Med Wiser kan du även enkelt se vilka apparater som drar mycket el. 🟢

Vänerply Kompakt – liten och smart

Vänerply Kompakt är den perfekta skivan för renovering och byggnation av små, trånga utrymmen. Används som förstärkningsskiva bakom gips eller som synligt yttskikt.

Lätt att frakta och bära

Skivan är knappt 30 cm bred och 2,4 m lång, och väger bara runt fem kilo. Det innebär att du lätt kan bära, transportera och montera den själv.

Enkel att montera själv

De spontade kanterna hjälper till att hålla skivan på rätt plats så att du enkelt kan bygga upp en stabil vägg utan att behöva ta hjälp av någon annan.

Kvalitetsmärkt

Vänerply Kompakt är P-märkt svensktillverkad konstruktionsplywood K20/70, vilket är den högsta hållfasthetsklassen för konstruktionsplywood.

moelven.se/byggochbo

MOELVEN[®]

Nya delägare i Woody i Stockholm

XL-Byggpartner AB (under namnändring) i Stockholm lämnar XL-Bbygg och har valt att bli delägare i Woody Bygghandel AB. XL-Bbygpartner har fem stycken proffsanläggningar i Segeltorp, Sorunda, Tullinge, Vaxholm och Vallentuna. I Segeltorp finns också företagets logistikcenter och servicekontor.

XL-Bbygpartner riktar sig enbart till proffsbyggare och kommer att göra Woody Bygghandel ännu starkare i detta segment i Stockholmsregionen.

Johan Rosendahl, vd för XL-Bbygpartner,

gör bedömningen att skiftet från XL-Bbygg till Woody Bygghandel kommer att gynna bolaget i dess fortsatta tillväxt.

– Woody Bygghandel är en kedja där det är de lokala entreprenörerna som äger kedjan och bestämmer över dess verksamhet, vilket passar oss bra, säger Johan och tillägger:

– Samarbetet med liknande företag som oss inom Woody Bygghandel är också lockande.

Rune Karlsson, styrelseordförande i Woody Bygghandel, välkomnar Johan och hans medarbetare in i kedjan.

– Jag är övertygad om att vi inom Woody Bygghandel har ett koncept där vi kan förena våra delägares entreprenörskraft med stor driftsfördelar. De lokala entreprenörerna är bäst på sin marknad och tillsammans skall Woody Bygghandel kunna vinna slaget på marknaden, förutspår Rune Karlsson och utvecklar:

– Vi ser att fler och fler bygghandlare börjar inse att lokalt entreprenörskap och samarbete inom vår kedja är ett framgångskoncept. Vi hoppas och tror därför att fler kommer att välja att gå in i Woody Bygghandel som delägare framöver. ◀

SNABB LEVERANS PÅ MÅTTANPASSAD KVALITETSPLÅT

HÖST-
KAMPANJ
EKONOMI
59,60/m²
(74,50 inkl.moms)

TAK-/VÄGGPROFIL EKONOMI

HÖGPROFIL FÖR TAK TR 128

PANNPLÅT FÖR TAK ELEGANT

TAK-/VÄGGPROFIL BPD 18

Vi levererar kompletta materialsatser inklusive plåt, takavvattning, taksäkerhet, beslag och infästning m.m. Läs mer om vårt sortiment och höstens plåtkampanj på www.borga.se

BORGÅ®

Bygg bekymmersfritt

Stålhallar och plåt | 0511-34 77 11 | www.borga.se

... liksom Woody i Skåne

NP Nilsson Trävaru AB lämnar XL-Bbygg och har valt att från och med 1 oktober 2019 istället bli delägare i Woody Bygghandel AB. Med sina totalt sex anläggningar i Skåne/Halland och orterna Grevie, Båstad, Laholm, Förslöv, Vistorp och Ängelholm omsätter bolaget ca 400 miljoner kronor.

NP Nilsson blir därmed Woodys 48:e delägare och stärker kedjans marknadsposition i södra Sverige. Detta då NP Nilsson redan idag har betydande verksamhet längs Sydvästkusten där bolaget från sina sex anläggningar serverar kunder från Malmö till Halmstad.

NP Nilsson är precis som Woody främst inriktat på försäljning till proffsbyggare men har även den medvetne konsumenten som viktig kundgrupp. Dessutom har bolaget en betydande tillverkning av träkomponenter som takstolar och väggelement.

Fredrik Bergh, vd för NP Nilsson menar att skiftet från XL-Bbygg till Woody Bygghandel kommer att gynna bolagets fortsatta tillväxt.

– Avgörande för beslutet att byta från XL till Woody var möjligheterna att kunna fortsätta utveckla NP Nilsson, säger Fredrik Bergh och utvecklar:

– Woody Bygghandel är en delägarledd kedja som ägs fullt ut av oss lokala delägare. Kedjans tydliga kundlöfte passar oss bra och vi kommer fortsätta att ta beslut som fyller våra lokala kunders behov. Att sedan andra företag inom XL-Bbygg gjort samma val tycker Fredrik är glädjande men det var möjligheterna att ta nästa steg med verksamheten som till slut avgjorde.

– Att ett så anrikt företag som NP Nilsson väljer Woody Bygghandel, ser jag som ett kvitto på att vi på Woody är på rätt väg. ◀

NYHET!

ENDA FOGEN DU BEHÖVER

BYGGFOG ESS 1

Med ESSVEs smidiga multifog ESS 1 klarar du i stort sett alla utmaningar du ställs inför. Den har utmärkta testresultat i de fyra harmoniserade CE-märkningsstandarder för fogar som finns: nämligen våtrum, golv, fasad och glas.

Så nu är det enkelt och säkert att bara ha med sig en fog på jobbet, med hjälp av Byggfog ESS 1.

CE-GODKÄND FÖR

VÅTRUM GOLV FASAD GLAS

ESSVE

GET IT DONE

Världens första batteridrivna 18 V-borrhammare med spadgrepp

Bosch utökar 18 V-serien med en kraftfull, batteridrivna borrhämmare, unik i sitt slag – GBH 18V-26 D Professional, utrustad med KickBack Control och spadgrepp för hög säkerhet och komfort.

Säkerhetsfunktionen KickBack Control minskar skaderisken genom att stänga av motorn på en bråkdel sekund om verktyget oförutsett skulle rotera runt borrhaxeln på grund av att borrar fastnat. Spadgreppet ger dessutom användaren god precision och hög bekvämlighet vid arbete i golv eller vertikalt över huvudhöjd. Den slimmade formen och låga vikten på 2,6 kg minskar risken för uttrötning och borrhämmaren har samtidigt utrustats med en LED-lampa på höljet som belyser arbetsområdet för säker och smidig användning.

GBH 18V-26 D har en slageffekt på 2,5

Joule vid en slagfrekvens på 4 350 per minut, vilket gör den lika kraftfull som motsvarande sladdmaskiner från Bosch. Med bara ett 5,0 Ah-batteri klarar den batteridrivna borrhämmaren av att borra 110 hål på 8 x 40 millimeter i betong, tack vare den borstlösa motorn med hög verkningsgrad som dessutom är underhållsfri. Genom 18 V-systemet säkerställs samtidigt kompatibiliteten med nya och befintliga elverktyg och laddare i samma spänningsklass och för ex-

tra avancerad borrning och bilning kan hantverkare använda sig av batteriet ProCORE18V.

GBH 18V-26 D lämpar sig för arbete i många olika material som betong, armerad betong, murverk, tegel, trä och metall. Med hjälp av en SDS plus-adaptör går det även att sätta in en borrar med runt skaft eller bithållare för att borra och skruvdrä i trä och murverk.

 **PRODUCERAT I SVERIGE
AV BYGGELIT**

Bygg och renovera smart **SNYGGT OCH SNABBT MONTERAD TAK OCH VÄGG**

Vill du bygga om snabbt, miljömässigt och med ett snyggt resultat? Besök byggelit.se – där kan du läsa om de Svanenmärkta Elittaket och Elitväggen, som med sina smarta lösningar enkelt monteras på plats. Renare och miljömässigare rum med tak och vägg gjorda av norrländsk skog. Snyggt och enkelt.

Elit innetak
Elit texturerad ceiling

byggelit.se

Byggelit

Beijer expanderar

– Vi har tagit marknadsandelar i Sverige 24 månader i rad, det tycker vi är bevis på att vi gör rätt saker”, säger Geir Thomas Fossum.

Beijer Byggmaterial har tecknat avtal om förvärv av 2 stycken bygg-handelskedjor i Stockholm respektive region Syd. Strategiskt bygger förvärven lokal närvaro inom den professionella bygghandeln och Beijer får åtta nya filialer inklusive ett logistikcenter.

Båda bygghandelskedjorna ligger i geografiskt viktiga tillväxtområden. Med de två nya förvärven, tidigare förvärv och starka organiska tillväxt ökar Beijer Byggmaterial AB sin omsättning med 30 procent de senaste 12 månaderna, till över 7,5 miljarder kronor.

PoG Bygghandel, en ledande aktör i Skåne inom byggmaterialhandeln, med sex byggvaruhus och ett logistikcenter är ett strategiskt förvärv för att stärka Beijers position i södra Sverige. AB Karl Ekesiö Bygghandel med två varuhus, belägna på attraktiva platser med stor byggtillväxt i Stockholm är ett förvärv med riktigt bra matchning för Beijer.

CC-FÖNSTERDREV VI HÅLLER VAD VI LOVAR!

Expanderar från
2 mm upptill 30 mm

*Nya Fabriken, hållbart från produktion
till installation 1000 m² solceller.*

Sveriges mest väldokumenterade och godkända drev!
Finns hos välsorterade bygghandlare.

3-C

Smartare elektronisk körjournal

Med Automile för företag slipper du överraskningar vid en eventuell skatterevision med en körjournal som uppfyller alla Skatteverkets krav. Du sparar tid och det finns appar för både iPhone, Android, Windows Phone och webbläsaren. Automiles smarta uppfinning installeras på 15 sekunder utan verktyg och sladdar. Den använder alla mobiloperatörer utan krav på extra SIM-kort eller abonnemang. Enheten ingår utan extra kostnad och fungerar i alla fordon tillverkade efter 2001.

Prova fritt i 60 dagar på www.automile.se

Frågor? Skriv till team@automile.se eller ring oss på 010-209 98 80.

